

Observeren/ inzichtelijk maken van lesgeef- en docentgedrag

De bedoeling is dat deze opdrachten kunnen worden ingezet door stagebegeleider en student samen om het proces/de ontwikkeling op bepaalde punten concreet te monitoren en daardoor te verbeteren.

Het startpunt van het kiezen van een observatieopdracht is een gesteld leer/ontwikkeldoel van de student in overleg met begeleider. Dat kunnen grote doelen zijn (die het hele blok doorlopen) of korte termijn doelen om bijvoorbeeld iets aan te scherpen.

Er is bij de observaties onderscheid gemaakt op niveau: Persoon, Activiteit en Gehele les

Natuurlijk zijn er meer manieren van observeren en daarbij horende werkvormen, laat dit een aanzet zijn om tot goede observaties te komen en wellicht zelf andere vormen te bedenken.

Doel: concreet en inzichtelijk én bespreekbaar maken van docentgedrag

De thema's voor de observaties zijn als volgt:

- Intensiteit
- Timemanagement
- Instructie
- Houding en positie
- Relatie
- Leerhulp en aandacht voor de leerlingen
- Indelen van groepen/leerlingen

Hoe bepaal je welke observatie gaat worden ingezet:

- 1) Docent of studiegenoot kiest een observatieopdracht aan de hand van het LEF.
De lesgever weet dus niet wat er geobserveerd wordt.
- 2) Lesgever kiest samen met begeleider of medestudent welke observatie wordt gedaan
- 3) De lesgever vraagt zelf expliciet om een bepaalde observatie a.d.h.v. zijn leerdoel/ontwikkelpunten
- 4) De observatie wordt samen gekozen aan de hand van de leerdoelen van de lesgever.
- 5) De student gebruikt een opdracht om de begeleider te observeren

Na de les wordt aangegeven wat er geobserveerd is en wordt aan de lesgever gevraagd wat hij/zij verwacht als uitkomst.

De observant komt daarna met de uitslag, feedback en (verbeter)suggesties.

In de kolom Werkvorm staan suggesties om de volgende lessen dit onderdeel bewust te gaan verbeteren. De observatie kan herhaald worden om te onderzoeken of er verbetering op dit punt wordt gemaakt.

Succes en veel plezier

Intensiteit en Timemanagement

Thema	Doel	Niveau	Observatie opdracht	Werkvormen
Intensiteit	Intensiteit van de persoon, activiteit of les verhogen	Persoon (leerling)	Volg gedurende één hele gymles een leerling en klok/turf hoeveel deze leerling in beweging is. Varieer in leerlingen. Vaardig en minder vaardig	Bereid de les zo voor dat er geen leerling mag stilstaan in deze les, tijdens deze activiteit Streef naar 80-20%
		Activiteit	Volg gedurende een activiteit een leerling en klok of turf hoeveel deze leerling in beweging is. Varieer in leerlingen. Vaardig en minder vaardig	Bereid de les zo voor dat er geen leerling mag stilstaan in deze les, tijdens deze activiteit Streef naar 80-20%
		Gehele les	Houd een tijdslijn bij van de hele les en noteer wat er elke minuut is gebeurd, Splits dit uit in: activiteit, uitleg etc.	x
		Gehele les	Klok hoeveel tijd er zit tussen de uitleg en het beginnen van de uitgelegde opdracht/oefening/spel	x
		Gehele les Begin en eind	Opbouwen/afruimen VO Klok de tijd die de docent er met de leerlingen over heeft gedaan om de arrangementen op te bouwen c.q. af te bouwen	WWW bewust(er) toepassen Elke les verplicht op en afbouwen met de leerlingen
Timemanagement	Stick to the plan	Gehele les	Klok de afzonderlijke delen van de les en vergelijk die met de tijdsindeling in de LEF	Noteer op whiteboard de tijdsplanning als spiekbrieven
	Rust en duidelijkheid binnen de les	Gehele les	Hoe vaak is er binnen de les gewisseld van opstelling, ombouwen Hoe vaak is er binnen de les veranderd van groepsamenstelling	Pionnen (bijvoorbeeld) mogen niet worden verplaatst, de hele les moet worden gegeven binnen dezelfde organisatie Groepjes mogen alleen worden samengevoegd nooit gesplitst binnen de les. Van kleine naar grotere groepen.

Instructie

Thema	Doel	Niveau	Observatie opdracht	Werkvormen
Instructie	Voorbeeld	Persoon (lesgever)	Hoevaak geeft hij/zij een voorbeeld?	Bij elke activiteit moet de lesgever het voorbeeld geven
		Persoon	Film de voorbeelden. Zijn die goed en vloeiend uitgevoerd?	Voor elke les je plaatjes zelf oefenen
		Persoon	Worden de voorbeelden met verschillende leerlingen voorgedaan? Met hoeveel (verschillende) leerlingen worden voorbeelden gedaan deze les?	Dwing jezelf steeds andere leerlingen te gebruiken. Wanneer met de goede of juist minder goede beweges?
	Instructietijd verkorten	Persoon (lesgever)	Klok hoelang de uitleg duurt, tel dit van een hele les op bij elkaar. Zet dit af tegen de totale lestijd.	Geef een instructie in 1 minuut. Geef een instructie zonder te praten.
		Activiteit	Volg gedurende een activiteit 1 leerling en klok/turf hoeveel deze leerling in beweging is. Varieer in leerlingen. Vaardig en minder vaardig	Bereid de les zo voor dat er geen leerling mag stilstaan in deze les, tijdens deze activiteit
		Gehele les	Houd een tijdlijn bij van de hele les en noteer wat er elke minuut is gebeurd, Splits dit uit in: activiteit, uitleg etc	x
	Duidelijk en volledig zijn	Persoon (lesgever)	Film de uitleg, zodat de docent zijn praatje terug kan zien en horen en achterhalen of het verhaal to-the- point was.	De steekwoorden die je in je les gaat gebruiken (roepen) moeten in het praatje zitten als kern (herkenning)
		Persoon	Film alle plaatjes/voorbeelden van de docent van een les. Hoeveel voorbeelden zijn er gegeven: -door de lesgever -door leerlingen hoeveel verschillende leerlingen -samen met (een) leerling(en)	Bij elke uitleg moet een plaatje door de lesgever worden gegeven Bij elke plaatje moet een andere leerling worden ingezet

Houding en positie en Relatie

Thema	Doel	Niveau	Observatie opdracht	Werkvormen
Houding en positie	Overzicht hebben en houden	Persoon	Teken de zaal en geef daarin het volgende aan: X waar de docent stilstaat U waar de docent staat bij een uitlegmoment Lijnen die de docent heeft gelopen door de zaal/ruimte	Leg in de zaal op het veld 4 stippen/pylonen neer om bij stil te staan voor overzicht en uitleg In je organisatietekening (LEF) teken je waar je zal/mag stilstaan en wat je looplijnen zijn
	Houding van de docent zichtbaar maken	Persoon	Maak een aantal keer per les een foto van de docent, keuze uit 1) Tijdens uitleg/instructie 2) Tijdens observeren: rondlopen, stilstaan	Broek zonder zakken of ritsen dicht Bewust zijn van je handen - Achter je rug - Gekruist voor je borst - In je zij - Loshangend Past je houding bij wat jij wilt uitstralen?
	“Verbaal fijn om te volgen”	Persoon	Houd bij hoe vaak het betreffende stopwoord is gebruikt tijdens de les	Verboden in deze les dat woord te gebruiken
Relatie	Aantal correcties zichtbaar maken	Persoon	Houd bij hoe vaak er correcties/waarschuwingen op gedrag zijn gegeven door de docent Welke naam (leerling) is het meest genoemd	De veelgenoemde naam mag NIET meer worden genoemd Eerste waarschuwing moet dmv een grap/humor
		Persoon Persoon	Hoe vaak heeft de docent iets 1 op 1 met een leerling besproken of gezegd binnen de les Hoe vaak heeft de docent een leerling een compliment gegeven: Individueel Hoorbaar voor de hele klas	Bewust positief contact maken met elke leerling deze les dmv praatje/compliment, zie elke leerling Vakkenles: Geef complimenten aan de leerlingen in het vak waar je niet bij staat

Leerhulp en aandacht voor leerlingen

Thema	Doel	Niveau	Observatie opdracht	Werkvormen
Leerhulp en aandacht voor leerlingen	Leerling zien als individu	Gehele les	Hoe vaak heb je de docent iets horen roepen door de zaal/veld Verdeel dit onder in: 1) Complimenten 2) Correcties op gedrag 3) Klassikale uitleg 4) Tijdsaanduiding 5) Organisatiegericht, bijv. wisselmomenten 6) Anders, nl:	Elke leerling moet aan het einde van de les minimaal twee keer zijn naam gehoord hebben. Eke leerling heeft deze les minimaal 1 keer een compliment hebben ontvangen De lastige leerling mag niet negatief worden aangesproken
	Leerling zien als individu Differentiëren	Activiteit	Houd bij hoe vaak de docent leerling-specifieke aanpassingen (differentiaties) heeft gedaan in de les En omschrijf die kort	Bereid je les zo voor dat je een activiteit voor elk individu makkelijker of uitdagender kan maken. Denk hierbij aan de opdracht, materiaal gebruik etc
	Feedback Motorisch leren toepassen	Activiteit	Houd bij hoe vaak er feedback is gegeven op 1) interne focus 2) externe focus	

Indelen van groepen/leerlingen

Thema	Doel	Niveau	Observatie opdracht	Werkvorm
Indelen	Bewust groepen maken	Gehele les	Houd bij hoe de groepen worden gemaakt: - Aftellen - Random - Laten kiezen - Vriendjes, leerlingen zelf - Jongens/meisjes - Lichaamsbouw, lengte/gewicht - Homogeen (niveau) - Heterogeen (niveau) - Anders, nl	Bewust de volgende les één vorm toepassen De volgende les bewust een andere vorm toepassen